NEM Verspreidingsonderzoek Bever en Otter - april 2020

Bever

NEM
Op moment van schrijven ligt de jaarlijkse vraag om voor kalenderjaar 2019 de verspreiding van de bever op niveau van kilometerhokken op te geven bij de waterschappen. We verwachten dat de toename in verspreiding zich in 2019 verder heeft voortgezet. Het binnen- en buitendijkse deel van het rivierengebied begint aardig vol te lopen. We verwachten dan ook vooral een toename van bevers die de beken op de hogere zandgronden gaan koloniseren. In Limburg is dat proces al bijna afgerond en in Brabant al een eind op streek. In het oosten van het land begint dat net op gang te komen.

Nieuw beverprotocol Rivierengebied
In de regio Rivierenland wordt druk gewerkt aan een nieuw beverprotocol door Waterschap Rivierenland. Daarbij zijn meerdere waterschappen, provincies, faunabeheereenheden en RWS betrokken. De Zoogdiervereniging heeft advies gegeven over hoe bepaalde zaken het beste aangepakt kunnen worden. Als dit protocol is vastgesteld en in werking treedt, kunnen de betrokken waterschappen sneller ingrijpen om conflicten met bevers op te lossen. De provincies bepalen voor welke handelingen wel of geen ontheffing noodzakelijk is en onder welke voorwaarden dat dan is.

Beverbeheerplan Groningen/Drenthe
In Groningen en Drenthe wordt in opdracht van die provincies en waterschappen Noorderzijlvest en Hunze & Aa's gewerkt aan een beverbeheerplan en beverprotocol voor de periode 2020-2025. Dit wordt grotendeels uitgevoerd door Altenburg & Wymenga en ook de Zoogdiervereniging is daarbij betrokken.

Bever-app's
Steeds meer waterschappen leggen sporen van bevers vast in een zogenaamde bever-app. Het handige daarvan is onder andere dat op die wijze de kennis over de ligging van burchten en holen goed wordt vastgelegd. Zo kan daar binnen die organisaties rekening mee gehouden worden. Dat is goed voor de bevers, maar ook voor de veiligheid van onderhoudspersoneel. Af en toe zakken nu namelijk machines weg in beverholen en dat kan hele vervelende gevolgen hebben voor mens, dier en machines. Deze informatie wordt doorgaans ook beschikbaar gesteld aan de Zoogdiervereniging en komen ook beschikbaar voor de NDFF.

Otter

NEM
Op het moment van verschijnen van deze Telganger is het veldseizoen voor het meetprogramma otter afgelopen. We willen alle deelnemers vriendelijk verzoeken om hun resultaten uiterlijk 1 mei via het daarvoor bedoelde invoerportaal in te voeren. Het invoerportaal wordt steeds beter gebruikt en daar willen we iedereen hartelijk voor bedanken!

2021 Jaar van de otter
In 2021 zal er extra aandacht aan de otter worden besteed via het jaar van de otter. Vanuit CaLutra wordt een programma opgezet. Als mensen willen helpen of ideeën hebben, dan kunnen ze contact opnemen met CaLutra: calutra@gmail.com.

Otterpopulatie is weer verder gegroeid
Uit het onderzoek dat Wageningen Environmental Research uitvoert (en waar veel vrijwilligers van het ottermeetprogramma aan meewerken), is duidelijk geworden dat de otterpopulatie in Nederland nog steeds groeit. Op 1 oktober 2018 bevonden zich ongeveer 360 otters in ons land. Een hele prestatie als je bedenkt dat een groot deel van de otters wordt doodgereden, bijna 100 in 2018. Aankomende jaren moet er worden ingezet op het verkleinen van het (percentage) doodgereden otters, door mitigerende maatregelen te treffen bij hotspots waar veel otters worden doodgereden. Bemoedigend is ook dat er al meerdere dieren zijn vastgesteld die vanuit Duitsland ons land zijn binnengekomen. Helaas wordt daar dan wel weer een deel van doodgereden. Zo blijft het lastig om de smalle genetische basis de hoognodige verbreding te geven. In de toekomst moeten we toch voor elkaar krijgen dat de grote otterpopulatie in het oosten van Duitsland een betere aansluiting krijgt met onze otters. Daarvoor zal in Duitsland nog het een en ander moeten gebeuren in het voor otters ongeschikt geworden gebied in het westen van Duitsland.

Otter gebruikt takjes als nestmateriaal in beverburcht

Het Groninger Landschap heeft in en rond een beverburcht een aantal webcams geïnstalleerd die via haar website zijn te volgen (www.groningerlandschap.nl/dichtbijdebever/). De bevers waren de laatste tijd even ergens anders en daarvan maakte een otter dankbaar gebruik door de beverburcht te gebruiken. Op zich is dat niet zo vreemd, want dat gebeurd wel vaker (en niet alleen otter, maar ook andere zoogdieren zoals andere marterachtigen, vos en knaagdieren). Wat wel bijzonder was, is het gedrag, waarbij de otter enige tijd bezig is om takjes (maar ook een vrij grote tak), bij elkaar te graaien om een soort van nest te maken. Of de otter er ook werkelijk heeft geslapen wordt helaas niet duidelijk. Dit deed mij denken aan wat ik af en toe op de Shetland eilanden meemaakte met otters. Eens in de 4 tot 5 jaar gaan we naar deze eilandengroep om te genieten van de otters die je daar overdag vrij eenvoudig kunt waarnemen en volgen. We hebben daar al verschillende keren otterholen gevonden met daarin zeewier in de ingang (zie foto 1). We vermoedden toen al dat dit waarschijnlijk door de otters naar binnen wordt genomen om op te slapen (ook buiten betrappen we ze wel eens slapend op zeewier). De beelden van de webcam versterken dat idee. Mocht je zelf ook eens naar de otters op Shetland willen gaan en ze daar overdag van dichtbij bekijken bij hun natuurlijke gedrag (zwemmen, duiken, jagen, eten, poetsen, spelen), dan kan ik je wel tips geven waar je ze goed kunt waarnemen: vilmar.dijkstra@zoogdiervereniging.nl.

Figuur 1: Otterhol met zeewier voor en in het hol. Ook in andere holen van otters werden afgelopen jaren soms vers naar binnen gesleept zeewier gevonden. © Vilmar Dijkstra.

Auteur: Vilmar Dijkstra

Team Verspreidingsonderzoek Bever en Otter:
Vilmar Dijkstra (landelijk coördinator), Elze Polman en Martijn van Oene